

Яка настає відповідальність за вчинення порушень під час виборів?

31 березня українці оберуть свого Президента України, людину яка буде головою нашої держави наступні п'ять років. Як же будуть відбуватися чергові вибори Президента, із якими порушеннями ми можемо зіткнутися на виборчій дільниці?

Перш за все, слід зазначити, що відповідно до ст.70 Конституції України право голосу на виборах мають громадяни України, які досягли на день їх проведення вісімнадцяти років. Не мають права голосу громадяни, яких визнано судом недієздатними. Як зазначено в статті 103 Основного Закону нашої держави Президент України обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років. Чергові вибори Президента України проводяться в останню неділю березня п'ятого року повноважень Президента України. Порядок проведення виборів Президента України встановлено Законом України «Про вибори Президента України» від 05.03.1999 №474-XIV (далі – Закон).

Згідно із ст.3 Закону вибори Президента України є рівними: громадяни України беруть участь у виборах на рівних засадах. Кожний громадянин України на виборах Президента України має один голос. Виборець може використати право голосу тільки на одній виборчій дільниці, де він включений до списку виборців. Кожний виборець голосує на виборах Президента України лише особисто. Голосування за інших осіб, а також передача виборцем права голосу будь-якій іншій особі Законом категорично забороняються.

Документом, що підтверджує громадянство України та є підставою для отримання виборчого бюлетеня на виборах Президента України є: 1) для голосування на території України: паспорт громадянина України у вигляді книжечки або у вигляді картки, тимчасове посвідчення громадянина України, військовий квиток (виключно для військовослужбовців строкової служби); 2) для голосування за межами України: паспорт громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичний або службовий паспорт.

Які ж порушення можуть бути виявлені під час виборів, на що звертати увагу виборцю? Одразу реагуйте, якщо стали свідками:

- видачі виборчого бюлетеня для голосування особі без документа, який підтверджує громадянство України;
- демонстрації заповненого виборчого бюлетеня стороннім особам;
- винесення виборчого бюлетеня за межі виборчої дільниці;
- несанкціоновані фото-, відеозйомки заповнених виборчих бюлетенів;
- голосування більш ніж один раз;
- отримання виборчого бюлетеня від іншої особи, крім уповноваженого члена комісії, який видає виборчий бюлетень;
- масового підвезення виборців до дільниці;
- пропозиції, обіцянки чи надання виборцю коштів, іншого майна, переваг, пільг, нематеріальних активів за вчинення або невчинення будь-яких дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією права голосу, а також прийняття такої обіцянки, пропозиції виборцем, одержання ним вигоди;
- передачі виборчого бюлетеня сторонній особі;
- пошкодження виборчих скриньок;
- спроба голосувати особою без законних на те підстав;

- наявність сторонніх осіб на дільниці, в кабіні (кімнаті) для таємного голосування;
- вкидання бюлетенів у великій кількості у виборчу скриньку.

За вчинення зазначених правопорушень передбачена кримінальна відповідальність у вигляді: штрафу; виправних робіт; обмеження чи позбавлення волі. У разі виявлення порушень звертатися слід до: голови відповідної виборчої комісії у письмовій формі зі скаргою на протиправні дії, бездіяльність, що стосуються виборчого процесу; до працівників Національної поліції із заявою про вчинення злочину в порядку, встановленому Кримінальним процесуальним кодексом України; до суду із позовною заявою, в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

Основні порушення на виборах та кримінальна відповідальність за їх вчинення:

- видача бюлетеня для голосування особі без документа, який підтверджує громадянство України - карається штрафом від 1700 до 5100 гривень або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років;
- спроба голосувати особою без законних на те підстав - карається штрафом від 1700 до 5100 гривень або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років;
- наявність сторонніх осіб на дільниці, в кабіні (кімнаті) для таємного голосування - карається штрафом від 1700 до 5100 гривень або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років;
- винесення бюлетеня за межі виборчої дільниці - карається штрафом від 1700 до 5100 гривень або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років;
- вкидання бюлетенів у великій кількості у виборчу скриньку - карається штрафом від 1700 до 5100 гривень або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років;
- отримання виборчого бюлетеня від іншої особи, крім члена комісії - карається штрафом від 1700 до 5100 гривень або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.
- несанкціоноване фотографування бюлетенів - карається штрафом від 1700 до 5100 гривень або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років;
- передача грошей або подарунків за голосування - карається штрафом від 1700 до 5100 гривень або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на той самий строк (ст.160 Кримінального кодексу України).

Головний спеціаліст відділу взаємодії з суб'єктами державної реєстрації та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного територіального управління юстиції у Харківській області
тел. 752-49-73

Г.О. Котляр